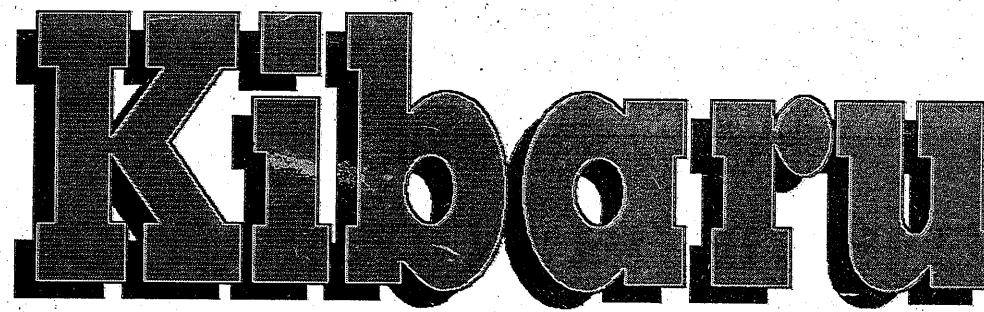
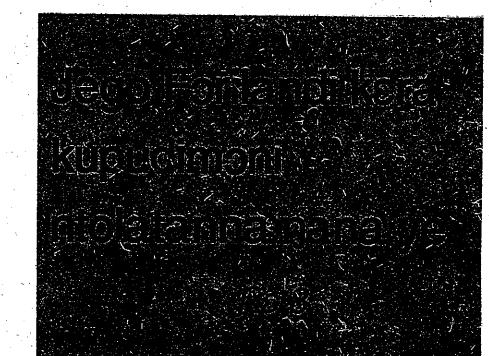

Zuluyekalo san 2010
San 38nan - Boko 462nan
Songo = Dōrōmē 35

Kunnafonisében bôta kalo o kalo - BP : 24 - Téléfoni : 20.21.21.04 Kibaru bugufiyé Bosola Bamako

Fonjogonko bë Alu Tomota ni Ténenkunkaw ce dugukoloko la

Alu Tomota min ye sèbèndilanyoro garafiki èndisitiri tigi ye, n'ale de fana ye Kulukoro Huwikoma san goférénaman fe, fonjogonko b'a n'a ka dugulamögow ce bi. Alu Tomota ye boso ye min bangera Ja, Jène serekili la. A yélémana Ténenkun ka mèen sanni a ka na sigi Bamako.

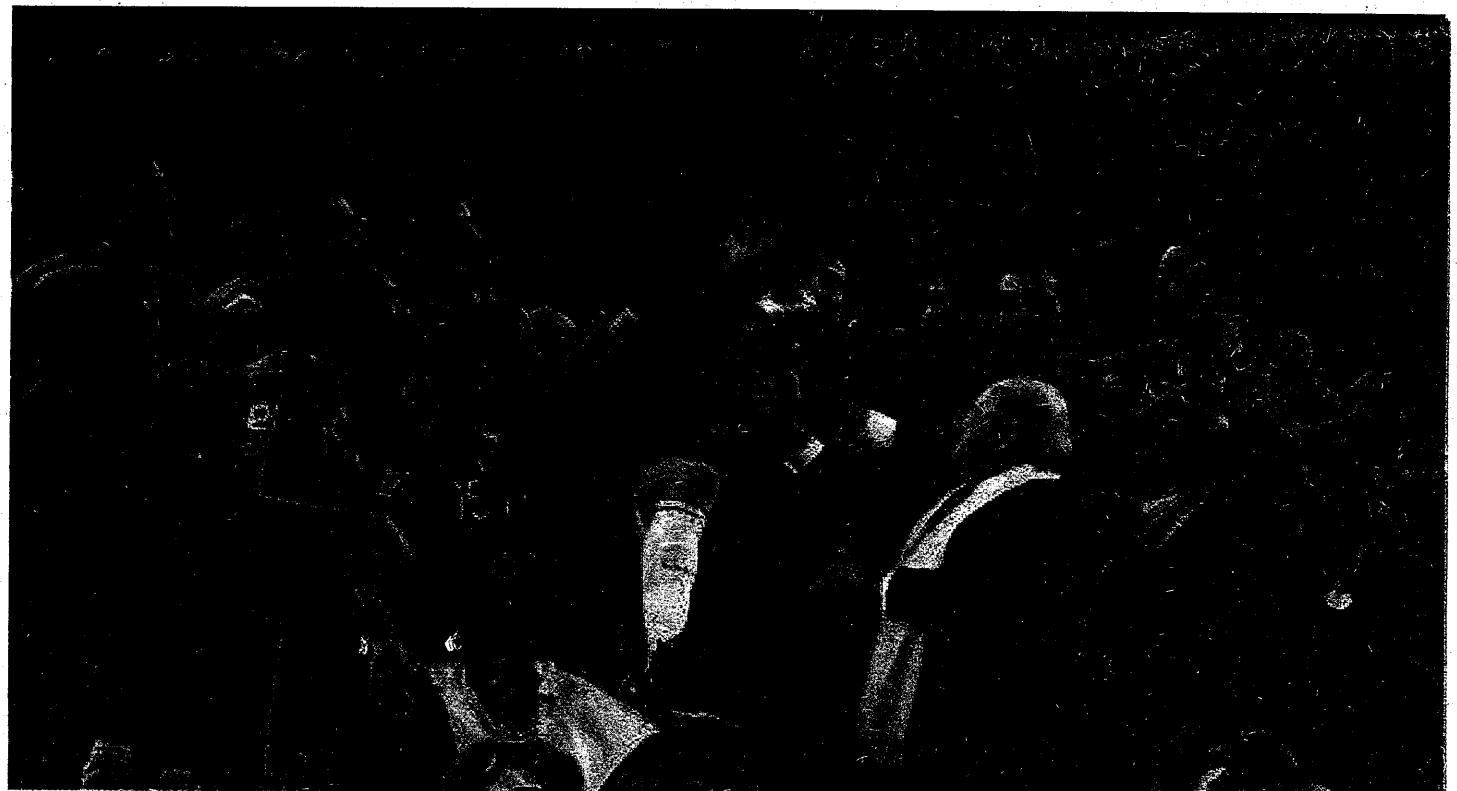
A ye foro nini Ténenkunkaw fe, tiga, soja, turunesoli, bennan ani mugubaganin sènèni kama. U tun bennan fo la ko k'a ka dugukolo taari 100.000 nininen labila a ye. O dugukolo in bë Kareri Ofisidinizeri kono Ténenkun serekili la. Alu Tomota y'a jira k'a bëna sènèfèn kofèlèn ninnu sènè u tulukomako kama. Baaraw ka kan ka damine san 2011 zuwenkalo la. A ni Endujamana mögo dòw bolo bë noggón bolo nin waleyia in sabatili sira fe.

Jateminew y'a jira ko ni baaraw ye sira soro, a bë ke sababu ye ka noggoya dòn jiko, kuranko, denmisènw ka baarasoro ani bagandumuniko la Ténenkun serekili kono.

Dugumögow tun sonna a ma ko Alu Tomota bëna baara min ke ubara, k'o ye nafama ye. Nka bi, u wulilen be k'u jo, ko yoro dili tèna ben tuguni sabula ko Ténenkun te se k'a bolo bo a ka bagantemèsiraw, bagandumunikeyorow, sènèkeyorow ani mònnikéyorow la k'u di dugukolo nafabobaarakela were ma. Bagandumunikeyorow dògoya fe, u y'a jira ko sènèkelaw ni bagantigw be noggón na tuma bëe. Ko n'a fora do ka bo o kene na ka di sènèkelaw kura ma, k'o bëna bagantigw ni sènèkelaw ce gelyea ka taa a fe. N'u tèna bagantigw gen ka bo u ka dugukolo kan.

Ténenkunkaw kono y'a nini faamaw fe, Alu Tomota ka baara in kana waleyia folo. Sabula ko n'a taara ne, a tooro ka jugu n'a nafa ye sigidalamögow kan. An be fama waati min na, Alu Tomota n'a somögow da tun te file kelen na. O n'a ta bëe, mansinbw tun be a ka yoro kan k'a laben. M Danbelé Dokala Yusufu Jara

Esipani jamana ye kupudimoni ta

Nin ye Esipani siye folo ye ka kupu in scor

Kupudimoni kera kunnawolo ye Afiriki bolo. Isa Ayatu n'a ka cèdenw ka laben sabatira. Diñe ntolatanku nèmögoba, Bilateri, o min dara Afiriki la ka nènajebà in kalifa a la, o ta kera nimisiwasa dan ye. Kalo kelen kono, diñe jamana hanaw ntolatan na, olu ye noggón soro, kèle ma bo a la, balawu ma wuli. Mögow tun siranna fen min ne, a ma ke o ye.

Ntolatan nasirawla, tijé dara kene kan. Mögow hakili tun be hanaw minnu ka sèbaaya la, i n'a fo Berezili, Arizantini, Alimanjamana ni Angilejamana, olu si ma se ka woyo yelen.

Afiriki jamana la, an bë se k'a fo cogodòla ko Gana ta kera garijegetiné ye bawo penaliti min sorola Uruguun n'o tun donna, Gana tun be se ka dòke. Jalatigebaga tun be se yere k'a fo ko bi donna, sabu Uruguwe kofemogo y'a bolo ke ka ntola labo nk'o y'a soro a temena ci kan kaban; o koro ye ko bi tun donna kaban, penaliti yere tun dikun te bilen.

Jamana fila minnu taara finali la, siga si t'a la, olu de tun ka kan ni kupu ye, n'o ye Esipani ni Peyiba ye.

Esipani gosira siye kelen Suwisijamana fe 1 ni 0. K'a bo lo ani jamana o jamana ye noggón soro, a y'a da to o la :

Esipani ni Honduras 2 ni 0
Esipani ni Sili 2 ni 1
Esipani ni Pòrtigali 1 ni 0
Esipani ni Paraguwe 1 ni 0

Esipani ni Aliman 1 ni 0

Esipani Peyiba 1 ni 0

Peyiba ma gosi jamana si fe ni Esipani te, o kera finali don 1 ni 0. Sannioce Peyiba sera jamana caman na :

Peyiba ni Danemariki 2 ni 0

Peyiba ni Zapon 1 ni 0

Peyiba ni Kameruni 2 ni 0

Peyiba ni Silowaki 2 ni 0

Peyiba ni Berezili 2 ni 0

Peyiba ni Uruguwe 3 ni 2.

An ye min kolosi nin jamana fila ntolatannaw na, o ye k'a fo dolo ne dumanda tun tu si la, i n'a fo Pele, Jego, Pilatini, Zidani ani Oroze Mila n'u noggonnaw. An y'a kolosi fana, ko ntalatansen kura min be diñe kono sisian, n'a be wele «Ntolatan mumé», jamana fila ninnu bëe taamana o sira fe.

«Ntolatan mumé» ye ntolatansen ye, min sigilen be ntotan feere bëe

bakuruba waleyali kan : kologeléya, teliya, noggonaamu, ka ntola tan ni fanga ani feere ye, ka panni ni kurukaseriw matarafa, ka taane ni lakanani don noggón na, kunnatanni, dislatanni, koli, ani boli, k'i janto jalatigebaga la, k'i janto filelikelaw la, kabidon, ninbëe de bë wele «Ntolatan mumé».

Filinali don, Esipani ni Peyiba ntolatannaw tun be k'o ntolatan in de ke. Ode kama uganna noggón na. Nka sanga 117 nan na, mènèbè kono, Andere Iyenesita porokotora k'a fili Peyiba jo kono, 1 ni 0.

Nin kera a siye folo ye, Esipani ka kupudimoni ta. San kelen in na, a ye Erpu kupuba fana ta. Nin y'a siye sabanan ye Peyiba ka taa finali la, k'a je : san 1974, 1978, 2010.

Kupudimoni nata be ke san 4 nin kofe; a bë ke Berezil.

Mahamadu Konta

KONKO

- Bafulabe ni Mahina ce gitòron bëna da ..... ne 2
- Musa Fofana bora ntolatan na, ka ke noggónbola wané ye ..... ne 3
- Kalankéne N° 96nan : Dajé sèbencogo gelyaw (2) ..... ne 5
- Dukéne N° 71nan : Denmisènnin lajabalenw (2) ..... ne 5
- Ce ni muso damakéneniko ka kan ka laje ji nèmajolen na ..... ne 6
- Jateminew ye min jira kupudimoni ntolatanw kunkan ..... ne 7
- FIFA ka ladiyaliwariw ..... ne 8

Alakabon ye jamana soboliba jɔnɔn ta

Peresidan A.T.T. be ka kupu di sobolila Amadu Gindo ma

Karidon, zuluyekalo tile 18, san 2010, jamana togolasoboliba kera Bamako sobolikene kan. A nemogoya tun be jamanakuntigi Amadu Tumani Ture bolo. Ninan soboiliba bilala minen min kono, o kera jamana san bi duurunan nena jow ye.

Yelema donna Mali ka san 2010 baarakenafofolo cogoya la

Mali ka san 2010 baaarakenafofolo tun kiimena ka bila sefawari miliyari 1.101 ani miliyon 603 ani 124.800 na. Musakatunye miliyari 1.196 ani miliyon 129 ani 68.000 ye. Oba jira ko Mali ka san 2010 baaarakenafofolo tun be dese ni miliyari 94 ani miliyon 525 ani 143.200 ye.

Nka sababudowy' toniyelema donna san 2010 baaarakenafofolo bolodalen cogoya la. Naniya min tun tara seneko la, do farala o kan; kerenkerennenya la koorisene ani sene kefenw. Poroze dow be yen, do be bo Sotelima feereliwari la k'olu musaka; yiriwalibaara weww be yen goferenaman be deme don olu ma musakako la.

Nin sababu ninnu de y'a to ni yelema donna Mali ka san 2010 baaarakenafofolo cogoya la.

Nafolo sorota la, Mali jigi tun be sefawari miliyari 1.148 ani miliyon 502 ani 21.000 kan; kasoro o tun ye miliyari 1.101 ani miliyon 603 ani 124.000 ye.

Musaka bera ke miliyari 1.196 ani miliyon 129 ani 68.000 ye; o tun ye miliyari 1.277 ani miliyon 927 ani 164.000 ye.

Mali ka san 2010 baaarakenafofolo be dese ni miliyari 129 ani miliyon 425 ye; kasoro a tun be dese ni miliyari 94 ani miliyon 525 ye. Kemesarada la yelen be ke korelen ni sance, ni 36 ani murumuru 92 ye.

Goferenaman jigi be demewariminnu kan, olu bera ke sababu ye Mali ka san 2010 baaarakenafofolo ka dafa. Dabaliw be'na tige fana, faso ka se ka nafolosorsiraw jidi, ani forobanafol kana don da jugu fe.

Bafulabe ni Mahina ce gitron bera da

Serekili folo min sigira sen kan Mali kono kabini san 1887, o ye Bafulabe serekili ye. A be Kayi mara la. Komini 13 b'a kono. O mumé jama ka ca ni mog 20.000 ye. A siya fanba ye maninkaw, marakaw, kasenkaw, ani fulaw ye. U ka baara ye sene, baganmara, monni, jago ani bololafendilan ye. Bafin ni Bakoyi, o ba fila be nogon ben ka ke Senegali Ba ye, ka Bafulabe ceci. Ka bo Bafulabe ka yelen Bafin fe ni kilometre 90 ye, Manantali barasi be yen. Tubabuw ka so korebaw ni bogoso

ka ca Bafulabe kosebe. Mali Sajo ka dugu don. Tarikuw y'a jira ko saratikan tun be jilamali ni muso konoma do ce; O jiginnen denmusonin na, mali ye teriya sama a n'o den in ce. Ko keleya wulila dugumogow la, olu ye mali in faga. Dow yere ko Bafulabekaw yere de teri tun don, ko tubabu do y'a faga. O togo tun ye Koson. Bafulabe komini kono, lakoliso 14 be yen. Kalan dugumada lakoliso ye 11 ye, cemance kalan ta ye 3 ye. Bafulabe lakoliso folo jora tubabuw fe. Kalan be ke u kono

Pariti kura sigira sen kan Mali kono, a togo PDES

Sibiridon zuluyekalo tile 17, fasodenjama min kelen be ka jekulu sigi ka tugu jamanakuntigi ko k'a lafasa, olu y'u togolapariti sigi, k'a togo da PDES. Ton kura in sigili baaraw kera Bamako lajekesoba kono.

A nemogoya kera Ahamedji Jani Semega ye, taamako ni minenko Minisiri. Fasodenjama min tugura jamanakuntigi ko k'a lafasa, ale y'o nemogoya fana ye. A ka biro ye mog 120 ye.

Mogoba caman be pariti kura in na : Zamili Bitari, Laadilijekulu min sigira soroko ani seko ni dongo kunna, ale y'o peresidan ye. Cikelaw ka tonba peresidan, Bakari Togola, o fana b'a la. Goferenaman Minisiri caman b'a nemogoya la ani Seyidu Sisuma, jamanakuntigi ka baarakeyoro kunnafoniko nemogoya. Marafa Tarawele, sariyako Minisiri, o kera ton Sekeretere Zeneralie ye.

Pariti kura in denba kera Madamu Ture Lobo Tarawele ye. A denfa kera Amadu So ye, kuranko ni jiko Minisiri koro.

Ahamedji Jani Semega ka fo la, lanini fila de be PDES-MC la : folo ye baara min kera peresidan ATT fe ani a bera min ke k'olu lakana. Filan, ka sininesigi sabati, ani ka peresidan ATT hakililaw waleya, k'u yiriwa ani k'u jense.

Jani Semega y'a kanbo, ka wele bila pariti tow ma, u ka fara pariti kura in kan, ka baara ke nogon fe, ka jamana bo nogon la.

Amadu Omaru Jalo
Mahamadu Konta

baarita ke, ka jama nisondiya. Hamidu Taraweleni Sanbe Samakan ye nognoscere. Sanbeyedugumasara ce. Mali nanaya tora Hamidu bolo.

Nenajew kuncera ni jamana soboliba ye. So nana 20 tun b'o kene kan. Uye metere 3600 boli. Folu kera Alakabon ye sanga 4'51 kono. Warasi kera filanan ye, ka Kagorita ke sabanan ye. Olempiki kera naaninan ye, ka Maliba ke duurunan ye.

Jamanakuntigi ye kuma ta ka foli ni walenumandou ke Mali soboliton nemogow ye, soke kanubaaw, ani mogominu nana nenajew la. Ay'a jira ko soboli ye jamana in fen kroba ye, kabini lawale. Hali tubabutile la, soboliba in tun be ke, kabini san 1941-1942 waatiw la. A tun be wele ko Sudan soboliba. Yeremahoronya sorolen, a togo yelemania san 1962-1963 waatiw la, k'a ke jamana Soboliba ye.

Laji M. Jaabi / Mahamadu Konta

halibi; nka to tu la bilen koro fe. Jamana in nemogow caman temena lakoliso in fe. I na fo Fili Dabo Sisoko ni Mamadu Konate. Olu joyoro bonyana kosebe Mali ka yeremahoronya soroli la. Sira numanba te Bafulabe serekili kono. O kelen be sababu ye ka Bafulabe lasoroli geleya. A ni Manantali barasi ce te teme kilometre 90 kan; nka yen lasoroli ye sisiklisabasiri ye. Samiye waati yere de ka jugu n'a bee ye. A be waati jan bo, jamana nemogow be dabatige la Bafulabe yiriwali kama kuranko, lakoliso, farikolojenajeko, kenevako ani sirako la. Nka zuluyekalo tile 15 san 2010, Baarakeminenko ni Bolifenkow minisiri Ahamedji Jane Semega ye Bafulabe ni Mahina ce gitron dali dabane folo ke. A kuntaala ye kilometre 8 ni metere 500 ye. Jamanakuntigiso lakanasorodasiw kuntigiba Koloneli Hamidu Sisoko tun be kene kan, ka fara Bafulabekaw yere kan. Siraba in musaka be ben sefawari miliwari 1 ani miliyon 105 ma. Goferenaman bera a jo ni o musaka in boli ye. Ahamedji Jane Semega y'a sementiye, ko Kayi-Jamu-Bafulabe ce siraba gitron dali be sen na. A ko babili fila be jo Bafulabe. Bafulabe-Mahina siraba dilanni be cakeda mir bolo, o ye «GME-sa» ye. Nka baaraw kolosili be Mali ka jatemine cakeda «GIC» bolo. O ka kolosili musaka be ben sefawari miliyon 94 ma. Kalo 7 sarati dalen be siraba ni banni na.

Bayi Kulubali
Dokala Yusufu Jara

Musa Fofana bora ntolatan na, ka ke nogonlonbola wane ye

Wari tiyatiri (nogolon) la, ce min b'a ban sene ma u ka dugu la, ka n'a ke samarasire ye duguba kono n'a be wele Faseri, o de ye Musa Fofana ye. A lakodonnen be n'o togo in ye kosebe sisan. N'o te, waati temena, a tun be fo ce kelen ma Heriben. Faransi dugu min togo ye Sintetiensi, o ntolantan kofemogo do tun ye Heriben ye. A labanna ka k'o ton in degelikaramogo ye san 1970 waati la.

Musa Fofana fana tun ye Bamako ntolantan Ereyali kofemogo do ye. A tun be se ntolatan na kosebe i n'a fo Heriben. Musa Fofana ni Idirisa Mayiga ninnu ye ntolatanw ke nogon fe. Musa Fofana ye ntola tan Bamako komini 3nan ntolantan Ayesi Firuni na. Nin waatiw la, nena je sekni dongo an i farikolojenaje, ninnu bee tun be taa ni nogon ye. O de koson n'i tun ye mogo min ye ntolatan na, a tun be bala i la ka laban k'o mogo kelen soro nena jekene kan donkili, donke walima nogonlonbo la. Musa Fofana tun b'o cogo la. A tun mana bo ntolatan na, a be taa sekni dongo sanfilajenaje koladege la Bamako jekulu fe. O duguje a be

taa lakoli la. Musa meennna kasoro a ma se k'a nena nata nin si la. A yere ka fo la, ntolatan ani nena je, nin fila bee tun ka di ale ye. San 1980 sekni dongo sanfilajenaje la, Musa Fofana kera o nogonlonbola bee la wane ye. O kelen faso ka nogonlonbojekulu y'a geres a yere la. O san kelen na a ye dogotoro mankanw ka sanyelema kiimeni dipulamu soro.

Nogolon min labenna sa 1980 n'o be wele nansarakan na «Angoisse Paysane» n'o ye senekela ka dusukasi ye, ka fara nogonlon «On joue la comedie» kan n'o ye An be tulon na ye, Musa Fofana joyoro bonyana olu la kosebe. Nogonlon filanan in labenna san 1981; a be boli Afirikidisidi siyawolomafanga kan. A y'a soro o fanga in be ka ko bee da farafinw kan u fajamana kono nansara marabaa juguw fe. Musa Fofana labanna ka taa kalan were ke Mali nena jekelaw n' bololabaarakelaw kalanso «INA» na. A tilalen o la san 1985, a bolo donna foroba baara la. O don ni bi ce, Musa Fofana yeli ma kote faso nogonlonbojekulu c'ela. Ni mogo min be jateminne ke, nogon minnu ye Buramuso jugu,

Ferekenaamibugu, Wari 2nan, Ansige, Yerekun, Sikaso mineni, Nta, E ni ne, Samaganabasi ka Lani, jahanamanadon, Mali sajo Layidukan nafa, Luwanze, Patreron Si bee; Tanti Zaneti bara; ka fara Madamu le méri kan, Musa Fofana b'o bee la.

San 1994 ni sisan ce, nogonlon si te yen, ni ce kelen in ma ye min na. O san 1994 yere la nogonlon fila bora. Musa Wani ye min bo sida kan n'o be wele nansarakan na «Romance pour un amour mortel». Ani Lala ni Binefu sigida bora san 1995. «Kakadam tribute», o ye Zoze Lapilene ka nogonlon labennen ye san 1996 Ale ye Faransika ye. Seki Umari Sisoko ka nogonlon min be wele nansarakan na «Genèse», o bora san 1997. Abudrahamani Sisako ye min bo san 1998 n'o be wele nansarakan na «Une vie surtene». Ale ye Moritanika ye». Du la famille», o bora san 2004; Bajene, o bora san 2008. O

nogonlon fila bee labenna Bubakari Sidibe fe. Taafe Fanga bora san 1997; kokaje bora san 2004. O fila fana ye Adama Darabo taw ye. Musa Fofana bangera san 1956 Bamako. A y'a ka kalan kun folow

Musa Fofana

ke Bolibana ni Ntomikorobugu lakolisow la. Ka laban ka Bakari Cero togolalakoliso ke. A ye Deyefu soro yen san 1979. An ko faso ka nogonlon min be wele Layidukan nafa, Musa Fofana min be wele Layidukan nafa, Musa Fofana be wele o la Isakoyi; o koro ye koroborofaama. Djene seleke naani nogonlonlabennaw ka nogondan 12nan min kera Wagadugu feburuyekalo temenen in na.

Hali ni mogo min ma koroborofaama ye, n'i ye Musa Fofana ye koroboromasiriw la, a b'i n'a fo yele k'i mako sa. Be'en'i dongo.

**Yusufu Dunbiya
Dokala Yusufu Jara**

Senekedugukoloko yelema bolodalenw desera ka waleya Afirikidisidi

Siyawolomafanga min tun be Afirikidisidi n'o ye "Apariteyidi" ye, nin y'a san tan ni duuru ye, o fanga jugu in bora farafinw kunna. Nka o n'a ta bee, yelema minnu tun bolodara cikedugukoloko la, olu ma se ka sirasoro. An be don min na i ko bi, jamanaden fanba ye farafin ye, olu de fana be fanga la. Nka cikedugukolo 80 % be faraje nafolotigibaw de bolo.

Paritipoliki min be fanga la bi n'o ye Nelson Mandela ka politikiton ye (ANC), o y'a naniya siri kabini a natuma fanga la san 1994, k'a bena senekeduguko 30 % san faraje nafolotigibaw fe ka soro k'u tila-tila faantanw ni nogon ce. Bi ma o kuma in bila senna nka 5 % doren de sera ka tila farafin cikela dugukolontanw ni nogon ce.

Gelyea minnu be cikedugukoloko la Afirikidisidi, olu ka ca fo k'a damate. A b'i ko fura t'a la; yelema bolodalen ninnu tene se ka waleya ka da sababu caman kan: Jamana sariyaw be tigiyia lafasa kosebe. O la, jamana te se ka fentigi ka fen bosu a la fo n'a y'a san. O tuma ni goferenaman ke a be cikedugukolo 30 % tila faantanw

ni nogon ce, o koro ye k'a bena u san faraje nafolotigibaw fe ka soro k'u tila-tila. O dun nafolo te goferenaman kun. - Hali ni goferenaman sera fana ka dugukolo ninnu san, a te ni faantanw na. U be feere de bawo jama ka ca; u te se ka di do ma ka do to. N'u bilala wantere la, nafolotigibaw fe ka dugukolo k'u san. A dun kolsira ko farafin cikela minnu be burusiw kono ni dugukolokodese b'u la, olu bee ye faantanw ye. Olu tene se ka dugukolo ninnu san. Faraje nafolotigibaw ninnu de be laban ka dugukolo ninnu san walima u ka bololamogow.

- A kolsira fana ko goferenaman sera ka dugukolo 5 % min san k'o tila faantanw ce, netaa ma soro o la, bawo sene te se ka taa ne bi ni nafolo t'i kun. O bolen ko yen, cike donniya kura n'u feerew ani cikeminen kuraw, olu te farafin burusikono cikela ninnu bolo. U caman ma se ka do fara u ka soro kan ani ka do fara jamana ka soro kan. Tozi Guwanya ye dugukoloko jenaboli nemogoyaso kuntigi ye; ale ka fu la, cikela minnu ye do soro dugukolo tilalen ninnu na, otu

tilance bee ka porozew tijena u bolo.

- O bolen ko yen, Zimbawe ta be ka Afirikidisidi nemogow siran, o nogonna kana u soro. Zimbawe kelen k'a yere ta, u ka peresidan Oroberi Mugabe ye senekedugukolow bosi farajew la k'u di farafinw ma. O y'a soro nafolo te olu bolo, u caman tun kalannen te, u tun te cike donniya kuraw don fana walasa ka nafa soro.

Forow caman halakira. Farajew bora n'u ka nafolow ye ka taa jamana werew jo. - Sariya do fana be Afirikidisidi cikedugukoloko la, o ma djene ni foro kelen tila-tilali ye cikela caman ni nogon ce. O de y'a to, i b'a soro cikela caman jelen be foro tilalen kelen na. A ka ca a la, o cikela minnu ka lanini te kelen ye. Do b'a fe ka suman sene, do were b'a fe ka baganmara ke. A ka gelan u ka kan kelen fo. O sariya in fana ye do fara gelyew kan. Afirikidisidi kono bi, Faraje nafolotigibaw hake be se mogo 40.000 ma. Olu be sene ke ni mansinbay ye ka tila k'u ka senefew bayelema u ka iziniw na. Olu kerefe, farafin cikelaw be yen. Olu caman ma kalan, nafolo t'u

kun, u te se cike feere kuraw la. N'a fora k'olu karaba yoroni kelen k'u bila cikela faamaw ka hukumu kono, o ye kufebaara ani faratiba ye, Afiridisidi nemogow te ka fura soro min na.

N'i y'a laje cogoya do la, jo be Afirikidisidi faamaw bolo k'a lanini, ka dugukolo bosi farajew la k'u di u tigibaw fe ka dugukolokolo la. Faraje nafolotigibaw hake be se mogo 40.000 ma. Olu be sene ke ni mansinbay ye ka tila k'u ka senefew bayelema u ka iziniw na. Olu kerefe, farafin cikelaw be yen. Olu caman ma kalan, nafolo t'u

Nin bee de b'a jira ko gelyaba be Afirikidisidi senekedugukoloko la. Faraje nafolotigibaw be k'u seko damajira bee lajelen ke ka gelyew don dugukoloko la. ANC fana wulilen be k'a jo wote waatiw la k'a bena dugukolo di dugukolontanw ma; bawo olu de n'a ka kan.

**Mangali Ereneri
Mahamadu Konta**

Degelikaramögow ye Afiriki ntolatan tige

Afiriki mögö bëe sira dusukasi la zuluyekalo tile 2 san 2010. Afiriki jamana 6 tun be kupudimoni kene kan Afirikidisidi jamana na. N'o ye Alizeri, Nizeriya, Kameruni, Kodiwari, Gana ka fara Afirikidisidi kan. Nka u si kelen ma se ka woyo yelen farajejamanaw koro. U desera ka ntolatan kun follow ban fo n'a kera Gana kelen ye. Ale de sera karidefinali la; nka Uruge y'ale bo penalitian senfe. O ye Afiriki mögö bëe dusu kasi; sabula Gana kelen tun ye Afiriki bëe jigi ye fadenkenen in kan.

Afiriki jamana fen o fen tun be kupudimoni kene kan, u be y' u seko ke; nka Ala de

Isa Jalo

ma sebaaya di u ma. Nka halibi Afiriki mögöw k'a laje ka Kani nata in ntolatanw nesigibaaraw damine kabini sisan. Jamana minnu ye kupudimoni ntolatan labanw ke, olu sera yoro min na, walasa u ka teme o kan kupudimoni

nata la. Ntolatan nesigibaraw k'a laje k'u wasa don farafin degelikaramögöw la. Sabula kupudimoni in senfe, Afiriki jamana fen o fen ka degelikaramögö tun ye faraje ye, o ka baara ma ne. Mögöw y'o fo kosebe. A be se ka ke u tun t'a fe Afiriki jamana si ka se yoro jan na. Misali la Kameruni ni Nizeriya boli joona, o sababu bora u ka degelikaramögöw la. Gana doron ka degelikaramögö ye togo duman soro kupudimoni in kene kan mögöw bolo; a geresjige de ma don demifinali la.

**Isa Jalo ka bo kodusu,
Dugabugu komini na Kati**

Nsirasun nafa ka bon a tigeni ma

Nafa be jiri bëe la. Nka kerenerenneny la, nafaba be nsirasun na wulakonömögöw bolo. Waati döw la nsiramugu kilo 1 be se döröme 90 ma. A songo mana jigin cogo o cogo, a ma deli ka jigin 50 jukoro san waati si la anw fe yan.

N'a bora siköla la, o jiriden ka dögo wula kono bi, döröme 90 be don min kilo kelen na. Songoko yere k'i bo a la, nsirasun nafa do y'a bulu ye. Nsirabulu be ke na caman na, a be ke suman' döw fana tobito la. Hali ka dan nin nafa folen ninnu ma, mögö bëe ka kan ka da a la, ko nsirasun nafa ka bon.

Ni samiyé sera, musow be nsirabuluw tige k'u laja, ka mara u bolokoro nako

kama. U be yelen nsirasun döw kan minnu ka jan kosebe. Olu yclenni fana ka gelen. An be don min na nsirasun caman koro, fo ka wow bo olu yoro caman na. O kelen be didenkuluw tuntunyöröw ye. O de koson didenkuluw be musow kologan kosebe nsirabulutigewaati mana se. San o san i b'a men ko didenkuluw ye kasaara lase nsirabulutigemusow ma, k'a sababu ke jirikanyelen ye.

Didenw nesiranje fe, muso caman ye nsirakanyelen dabilä. U be bo janw ke ka nsirabuluw kari sisan. Bobere dun te nsirasun döw bolo bëe soro. O geleya in koson, musow be cew sara ka nsirabuluw tige u ye. O

saralabaarakela ninnu be nsirabuluw tige tigecogo jugu bëe la. Musow tun b'a ke waati min na, olu tun be nsirabolo misenw tige. O sanyelema, bolo koro tun be nugu, i n'a fo nsira in ma deli ka tige. Saralabaarakelaw be nsira bolo misen ni kumbaba bëe tige. O be nsira bali'ka den. Hai bulu nename te be o nsirasun na bilen, kuma te den ma.

Ne b'a nini musow fe, 'u ye mögö ta nsirabulutigë kama, u k'a fo u ye, u kana nsiraw bolo kunbabaw tige. N'o te nsirabulu tena laboli ke tuguni, kuma te nsirabuluko ma.

Daramani Sise ka bo Nogolaso, Sanzana komini na Kijan Sikaso

Cocojuru ka ta ni hakili ye

Waatiw temena ni samiyé tun donna, sumanw ni kooriw falennen kofe, Semudete tun be juru do labila senekelaw ye walasa u ka se k'u ka sene musaka do jenabo samiyé to kono. A tun be fo o juru in de ma cocojuru.

Cocojuru tun be makoba ne senekelaw ye; bawo a dituma tun b'a soro u ye wari min soro samiyé temenen nafa la, o to te senekela caman bolo bilen, ka samiyé kura musakaw

ke.

Mögö caman tun b'a ka cocojuru ta ka kene n'a ka foro cogoya ye. O waatiw la, kooriw ni sumanw tun be ne kosebe.

Geleya fosi tun te cocojuru sarali la. Nka kabini bankiw sendonna a la, cocojuruko geleyaw wulila. Sabula tono be fara juruw kan ka sara. Kooriw ni sumanw dun te ne i ko fölo. O ye cocojuru ke juru jugu ye cikelaw bolo bi; bawo senekela caman be

cocojuru ta samiyé musakaw nénaboli kama, nka ni fo bora, a juru döw sarali be ke geleya ye. A laban senekela bolo warinin be be ban fo a b'a bolofew feere ka cocojuru wajibi sara. O la, fo an ka jatemine ke cocojuru tacogo la lebu kana bo a la. N'an y'a ye ko juru min tali t'anw nafa, an kan'o ta k'an kunko geleya gansan.

Daramani Sise ka bo Nogolaso, Sanzana komini na Kijan Sikaso

Bolomafara wajibilama be ka kono negebo balimamusow la

Fölo ni muso min denmuso tun kono be ke, obalimamuso tow se tun mana ke bolomafara min ye, olu tun b'o dia ma. Nka bolomaradi tun te diyagoya ye. Ni fen b'i bolo i be bolomafara di. Ni fen yere t'i bolo waati min na, i taamasen, walima i kumakan tun be wasa ke. An be waati min na, musow ye bolomafara dili ke wajibi ye nogon kan. Amuso nerogelen döw be fen da gelenba do kofa, ko bëe k'o bo. Ni muso min m'o soro ka di a ka bolomafara ye, o denmuso ka kono mana se, a be fo balimamusobëe ye, komuso si kana o nogonna bila o denmuso kun. sabula k'o y'o fusaya do denmuso ma, ka ban k'o di.

O de koson wulakonodugu caman na, ni kono waati sera, sunogo be tige ka bo balimamusow ne na; k'a

sababu ke bolomafarafenko ye. A se b'i ye o, a se t'i ye o, wajibi la i b'a bo. Muso minnu be saameya, olu caman be don da jugu fe. Ne hakili la bolomafara daböra nogondeme kama. Sekodon, wajibi te. Bolomafara wajibilama, o ye ko were ye, bolomafara te tuguni. Ne b'a nini musow fe, u ka sabali ka bolomafarako lasegin a cogoya koro ma. O be mögöw tin don nogon na, u ka balimaya mine ni fanga ye. Kokura were fana donnan be kono la sisan; Darakawa la, buuru sanni kelen be wajibininfin ye denba kan, a denmuso ka kono kona na. U be wariba don buuru la kasoro o wari in joda te furuko la. Sogomadaraka be tobi, o te kafewuli bali.

Daramani Sise ka bo Nogolaso, Sanzana komini na Kijan Sikaso

Koçrisene geleya ka ca

Ne ka jatemine na, ko saba de be ka koçrisene nafa dogoya Mali kono.

A fölo, koçrisiw man ni. U den bëe be ke koçrisun duguma, k'a sanfela bëe ke furabuluw ye. A koçri soro ka dögo taari la. Senekela min be se ka koçri kilo 800 fo 900 soro taari la o ka dögo kosebe.

A filanan, ni koçri pesera, a wari te soro joona. Fo senekela caman warikomakow bësa, k'a sababu ke koçriwari söröbaliya ye a tuma na.

A sabanan, o ye senekelaw yere dama ni nogon ce geleyaw ye duguw, ani sepesew kono. Ni sanni kera, BNDÄ b'a ka juru mume tige dugu walima sepeste ka koçriwari la, ka wari to di sepesi ma. Mögö minnu binna u ka koçrisene na, olu be waajibya k'u ka juru dafaw nini ka di sepeste ma walasa juru tun ma yelen minnu na, olu ka se k'u ka koçriwari dafalen soro. O de la koçriwari nanen be se se ka meen kasoro a ma se ka tila. Nka kolosili la, mögö caman be ban u ka juru sarali ma sepesi ye. A döw yere be boli ka taa k'u ka denbayaw to.

Asani Tarawele ka bo Kókuna, Kapolondugu komini na Sikaso

Mankutu duman te ninan koçrisi kan

Geleya dama-dama be koçrisenaw kan. Döw koçrisi man ni, döw yere koçrisi te. Ni semudete tun be se ka na ni koçrisi were ye senekelaw k'o sifile, o tun be fusaya. Bagaji fana songo yelenne don.

Jamana nesigibaraw mana wuli, olu ba fo se ne ye nafa soroyro fölo. Foroba baarakelaw mana wuli, olu b'a fo ko se ne ye nafa soroyro fölo ye, ka dunkafa sabati jamana kono.

N'i ye ne nininka, ne b'a fo se ne te fölo ye. Sabula mögö min mana soro doonin ke, o b'a ka mögöw bësen na, k'u bila baara werew la.

Burama Sanogö ka bo Nogolaso, Sanzana komini na Kijan

Poyi : Kalan

Fen numanba saba de be dñe kono:

Here ni keneya,

Kalan y'a sabanan ye.

Nin fen numan saba

Kelen- kelen bëe soro li ye

Ala ka latige ye.

Kalan de soro li ka nogo a tow ye.

Don on don tulo be taa kalanso.

N balimaw!

An k'an jilaja kalan na, Nimisa be fen bëe kofe fo kalan.

Mögö te kalan ka laban ka nimisa.

Basiru Kulubali ka bo Jelen Beléko, Doyila mara la

Maakorokuma : Ninakanu

Maakorokuma ye surukubo ye, n'a kɔrɔla a bɛ je. Ninakanu y'an karamogɔ Daramani Tarawele ka hakilijagabo masalabolo dɔ ye min bora a ka gafe kɔnɔ, a ye min tɔgo da «K'o y'an bolo». Gafe in bɛ kuma denmisennwka hake Wkananimasaw joyɔrɔ u ka jenamaya sabatili la.

Denmisennya ka di bawo kodɔnbaliya waati don. O waati ko bɛt ye nisɔndiyako ni yelɛko ye mogokɔrobaw bolo. Ode bɛ denmisenn diya bɛt ye, o de ka kan ka denmisenn diya bɛt ye. Odiya ye diya ye min bɛt kanu kɔnɔ, kanu min ye nikantu ye. Mogokɔrobaw bɛt nikantu ke ka denmisenn segerɛ u ka mo kɔnɔ. O wale bɛt mɔgɔt ke denmisennandi ye.

Ninakanu min bɛt bo mɔgɔw yɔrɔ ka jɛsin denmisenn w ma, ni dɔw ko funenkeninw, o kanu funteni ka bon kosebe, o kanu funteni ye denmisenn min je, o ye ko jugu ye bawo a bɛt fijɛt min bila a la, o dilanni ka gelɛn. O tuma, o funteni ntanya walima o funteni dɛsɛli bɛt denmisenn ke mogoto ye a ka dijɛlatige kɔnɔ.

Ni denmisenn ye mogoto ye, o kɔrɔt diyagoya ko fen dɔ b'a farikolo je. Denmisenn bɛt se ka ke ko a fari, a farikolo, a farisogo dafalen don nka mogoto don min dimi mangɔ, min diine tine ka di. O denmisenn nɔgon ka kɛt sɔrɔ man go. Min kelen bɛt kɛt kɔfɛ, mogoto si t'a don.

N'an ye diine tineni ni dimi laje, u ju bɛt bɔ dusu la. I ka dimi, i diine ka tine o ye i dusu ka bo. Mɔgɔ dusu mana bɔ, a te juman ke, ka da o faamuya kan, mɔgɔ min dusu bɔ ka di, o bɛt dimi a yere ma, o ye bana dɔ ye min sigiyɔrɔ ye dusukun ye. Bana dɔ bɛt hadamaden ke mogoto ye. Nin na, ni mogokɔrobaw ka ninakanu funteni ye denmisenn je, denmisenn bɛt ke don dɔ mogoto nison go ye. O ye tuma bɛt kɛt ye, tuma bɛt sitana, tuma bɛt balawu. O ye kara sigilen ye mogoto tow dala. Bɛt ni b'i kun, siranje, jore, mogoto si te lafiya. O te ko duman ye.

O tuma, denfaw, denbaw, denmisennlamonaw, n'an b'a fe ka kisi nin nɔgonw ma, ka sigi duman ke, an k'an jija ninakanu funteni dumannin kana dɛsɛ denmisenn na umoto. Nka o kan'an bali ka denmisenn bali ko dɔw keli la. Daramani Tarawele (ILAB) Bamako

Dukɛn N° 71nan : Denmisennin lajabalenw (2)

Denmisenninw kanu ka bon mɔgɔ caman yɔrɔ : denfaw, denbaw, somogɔw, mɔgɔbaw adw. Olu ta ye nikantu ye. O joyɔrɔ ka bon kosebe denmisennnya sabatili la.

Nka kɔlsilidɔnni tigilamogɔw, n'ɔt ye mɔgɔ faamuyalenbaw ye, olu ye nininiw ke, ka sɛbenni w ke, ka waleyam caman dajira denmisenniya cogoya kan.

Kelɛba minnu kera dijɛt kɔnɔ, kongɔbaw, jaw, fijɛbanaw, dugukoloyereyerew, an'u nɔgonna caman, olu de ye dɔnnibagaba ninnu bila ka denmisenninw cogoyaw jate mine, k'u hakili jagabo u ladamucogo n'u yiriwacogo kan.

Gelɛya fan o fan, n'a wulila, du kɔnɔ, kin kɔnɔ, dugu kɔnɔ, jamana kɔnɔ, dijɛt kɔnɔ, a bɛt digi mɔgɔ folɔ minna ka teme bɛt kan, o ye denmisennin ye. Ale te se ka baara ke ka fen sɔrɔ a yere ye. A te se ka kuma k'a yere nɛnabɔ ka wasa. Fanga t'a la ka se k'a yere lakana, k'a yere balo, k'a fɛrɛbɔ, k'a ka kɛnɛya sabati, k'a diyanekow ke. A ka ko bɛt sirlen bɛt mɔgɔ wɛrew la.

Nka o n'a ta bɛt, sini te yen ni

Kalankɛn N° 96 nan :

Dajɛ sɛbencogo gelɛyaw (2)

Kalankɛn temen na, an ye jateminne fila ke, an bɛt teme n'a to ye:

An ka dajɛt dɔw ta kelen-kelen. Batakisebenna dɔw bɛt kɔnɔnafili tuma dɔw : n ka sɛben «ka ban» «tari «kaban» k'u nɔrɔ? «Halibi» walima «halibi»? «ka sɔrɔ» walima kasɔrɔ? «min ke» walima «minke» adw.

An b'a laje ka jaabi dɔw di ninnu kan :

Jateminne sabanan : «ka ban» ani «kaban» :

Misali : Karamogɔ ye sɛbenni ke, ka ban ka gafe kalan. O y'a sɔrɔ an tilala degeli kaban.

Kolsili : Ka ban ma nɔrɔ, a kɔrɔ ye ka tila ka, a bɛt tuguli ke. A bɛt kumasenbolo fila tugu.

Kaban nɔrɔlén don, a bɛt wale sementiya. Sementiyalan don.

Jateminne naaninan : «Hali bi» ani

denmisennin te yen. Fosi keli kun te ni den te balo la dijɛt kɔnɔ. Mɔgɔya juru bɛt tige ni denwolo dabilala. O de kama, denmisenninw ka ko ka kan ka laje ji nɛmajolen na sango minnu lajabalen don u ka dijɛlatige kɔnɔ.

Kibaru temen na, an da sera denmisennin lajabalen suguya 6 ma : - Tɔmɔnenw - Minnenw k'u lamo - Mako salenw - Minnu dagayɔrɔ ye bolon ye - Bajanbilaw - Tarafikelenw.

Nin sen in na, an b'an sinsin halibi karamogɔ Umaru Samake ka kɔrofow kan, BICE nɛmogɔ Sikaso, ka kuma denmisennin lajabalen wɛrew kan minnu b'an ka jamana kɔnɔ an'a kɔkan.

7 - Denmisennin keletigi : o ye denmisennin ye min bɛt dankari siginogɔnw na ani dugumogɔw ni kelejeliya ye, tegewusuya, binkanni ani nijuguyakowɛrew. Mɔgɔ murutileton sariya ma ani mɔgɔ ma. A ka ca a la, o laban ye kasoladon ye. Mali kɔnɔ, «BOLE» y'o denmisennin suguyawka kasobonye. Ubeladamu yen, k'u kalan, k'u bila mɔgɔyasira kan, ka sɔrɔ k'u bila.

8 - Filaninw : Filaninwolo ye

taamasiyen numan ye an ka laadaw la. Fɔlo, sigidalamogɔw tun bɛt fara filaninw masaw kank'uladon. Nka bi, dugubaw kɔnɔ, se te mɔgɔ minnu ye, n'olu ye filaninw sɔrɔ, u bɛt yaala n'u denwyeduni du, nbɛdawkan, sugu kɔnɔ, : ko «Filaninw b'aw fo». Ofilanin suguya ninnu bɛt se ka jate denmisennin lajabalenw fe.

9 - Garibuwka bereminenaw : Olu dɔw ye garibuwka ninnu denwye nka dɔw t'a ye. U bɛt garibuwka bere mine ka yaala n'u ye dugubaw kɔnɔ. U te morikalan na, u te lakoli la, u te baarakalan si la. Gelɛya o gelɛya bɛt misirimagan ninnu kan, o nɔgonna filia bɛt beremine ninnu kan.

10 - Talibedenninw : Dugubaw kɔnɔ, talibedenninw yerekelen don fan bɛt, delili la, bɔt̄i kolonninw b'u bolo. U te kalan masɔrɔ, fo a dɔw bɛt laban wagabonya la. Olu fana bɛt denmisennin lajabalenw fe, n'u bɔra talibeya minen kɔnɔ.

Kibaru nataw la, denmisenninw ka hakew, u ka kɛtaw an'ujɔyɔrow an dijɛt jekulubaw ye baara minnu ke ka denmisennnya kisi, an da bɛt se o bɛt ma kelen-kelen. M. Konta

Komɔkiliw

Komɔkili bɛt mɔgɔ ni bagan na. Diñedɔgɔtɔ minnu jɛsinneñ komɔkili la banaw ma, olu ka laje 5nan senfe, u y'a jira ko dijɛt kɔnɔ, mɔgɔtan o tan, komɔkiliidimi bɛt kelen na. O bɛt bɛt komɔkiliidimi miliyon 500 ma. Komɔkiliidimi sababu folɔ ye sukarodunbana ye, n'ɔt ye jabeti ye. San 2007 kɔnɔna na, jabeti hake tun ye mɔgɔ miliyon 246 ye; nka ni fura jonjon ma sɔrɔ jabeti la joona yanni san 2025 ce, jabeti hake bɛt son ka se miliyon 400 ma dijɛt kɔnɔ. Bana bɛt se ka komɔkili mine ka mɛen kasɔrɔ i t'a dimi don. Sugums ni joli segesegeli de b'a jira.

Komɔkili fila bɛt hadamaden na. Komɔkili ye mun ye? Minen don, min bɛt farikolo kɔnɔ. A nɔrɔlén bɛt kɔkolo kere n'a kere, ka surunya bobarakolo la. A bɛt kɔkolo den 12 nan ni kokolo dugumada ni nɔgon ce.

A ka ca a la, numanfe komɔkili be sanfe ni santimete 2,5 ye kinin fe ta kan. Komɔkili tigecogo b'i ko sokise tigecogo. A jojan ye santimete 10 ye ka se 12,5 ma, k'a kɔnɔ ke santimete 5 ye. A girinya bɛt se garamu 100 fo 150 ma.

Komɔkiliw ka baara ye ka joli lasaniya, ka nɔgɔw, sɛgɛw, kɔgɔw, sukarow, ani ferkuntan wɛrew bɔ a la. Komɔkili ka baara ka ca : joli kefen dɔw bɛt yen, a b'olu sama farikolo la k'u seri joli la. A ka baara fana ye «farikoloji dakejeni, ani joli lasaniyalni sugune dilali ye...»

Kameruni, sariya bɛt suyakelaw nangi

Ni ben kera a kan Kameruni, ko sua bɛt mɔgɔ min na, u b'i gen ka bɔ dugu kɔnɔ. Hali n'u y'a men k'o tigi bɛt dugu wɛrew la, u bɛt taa a fo o dugumogɔw ye k'olu fana k'a labila ko subaa don. Subagaw bɛt taama na o cogo la fo ni dugu mɔgɔ kologelén do kera Alaminebaa ye ka ban a genni ma ka bɔ a ka so.

Subaaw nangili daminena Kameruni sariya fe kabini san 1976 waati la. Ben kera mɔgɔ min ka subaaya walima a ka jinemoriya kan, n'a bɛt nangata lase mɔgɔ n'u bolofenw ma, sariyasan 521nan b'o tigi nangi san 2 fo san 10 kaso la. Ni subaa ka sua walima a ka jinemoriya kera sababu ye ka mɔgɔ faga, sariya y'a jira k'o bɛt bila a si kaso la.

Mɔgɔ caman bɛt kaso la nin cogo la Kameruni, k'a sababu ke ko ben kera a kan ko subaaw don. U ka kiiriw selen te ka tige folɔ, k'a sababu ke daliluntanya ye u ka suyako la.

Sarili Nbrigangi
Dɔkala Yusufu Jara

Cé ni muso damakéjeniko ka kan ka laje ji nemajolen na

Gafe do sèbenna bamanankan na san 2003, k'a tògo da "Mali hakilina damakéjeniko kan". A labenna ni Néerlandijamana yiriwalijekulu d'o (S/NV) ni Mali Minisiriso min nesinnen b'e muso, den ani denbaya ka jetaa sabatili ma, olu ka déme ye. Jekulu caman farala nogon kan ka baara in ke; i n'a fo musow ka jekuluba n'o ye "kafo" ye (CAFO), "NKO" tondén, ani cakédé wérew. Sèbenw bayélémana bamanankan na Sénéréfu fe (CNR-ENF), n'o ye fasokanw yiriwalicakédé do ye.

Bakurubaf la, hakili minnu b'e gafe in kono, an b'an da don olu d'ow la, ka tila k'an ta fara olu kan; bawo ni ce ni muso damakéjeniko ma laje ji nemajolen na, a ka se ka faamuya konuman, a b'e se ka na ni tijené ye.

O la jatemine ka kan ka ke ko damadòw kan:

1- Ala ye danfara min don ce ni muso ce, o ka kan ka to a cogo la : "kulusijala de b'e kono da, taafebolo de b'e kono ta ka den wolo". O ye Ala ka baara ye. Hadamaden ka dönniya mana bonya cogo o cogo, k'a ka yéremabila bonya, a ka kan k'a hakili to o yoro la, k'o ye k'o to o

cogo la, ka barika da Ala ye ka fara o k'an. Nka o siratigé la, ko minnu b'e ka ke Nansarajamanaw kan sisani, o ka kan ka mogé siran; bawo o kololo juguw b'e ka se an ma yan : cew yere dama b'e ka nogon furu, musow yere dama b'e ka nogon furu, ka je kafonogonyaw la; bawo ko sariya y'a jira ko ce ni muso b'e ye kelen ye. O damakéjeni suguya minnu file nin ye, yala olu ka kan ka ke wa?

2 - Damakéjeni min be ka don baarako la bi dijé kono ce ni muso ce, o b'e cogo di? : an fe yan laadaw ye baaraw danbo ka d'ow ke cebaaraw ye ka d'ow ke musobaaraw ye. Gadonbaaraw ni saniyalibaaraw, musow lakodonna n'olu ye. Forokonobaaraw, sojow ani maramafennabaaraw, olu jatera ka ke cebaaraw ye, ka somaya ni moriya fara olu kan. An be don minna i ko bi, an ka jamana kono ani dijé kono, jatemine te se ka ta o kan bilen. Ce be fensorobaara fen o fen ke, muso be se k'o b'e ke; nka diinebaara yoro d'ow b'e yen, musow t'olu ke an fe yan; i n'a fo moriya ni alimamiya ani somaya. O tuma, dutigi si man kan k'a denmuso bali baara si keli la bi, a b'e fen soro

minnu na; fo n'a bora danbetinébaaraw ani bana juguw b'e soro minnu fe.

3 - Damakéjeni ka kan ka don teliya la fen minnu na ce ni muso ce bi-bi in na : olu ye kalanko, hakéko, politikiko ani jamajebaaraw ye.

Kalanko :

Halibi a b'e d'ow nena ko musomannin ka kalan nafa ka d'ogé a yerekun, a ka du, ani dugu kan; u b'a bo kalan na k'a don furu la, k'o de ka fisa a ma. D'ow yere b'u denmuso don kalan na, nka n'a ye d'ognin ke, u b'a sama ka bo. Olu fe, musomannin man kan ni kalan kuntaala jan ye. Ninnu ye waleyaw ye, minnu man kan ka ke cogoya si la; bawo kalan nafa ka bon hadamaden b'e kan, ceyya ni musoya t'o la. Ka musomannin sen bo kalanko la; k'a don furu la, ko jugu ma teme o kan du kono ani jamana kono.

Hakéko :

Hakéko nasiraw la, sariya kérénkérénneñ ka kan ka ta ka nesin muso lakanani ma furuko ani lafiyako la. Sariya ka kan ka ta k'a lakana fana kalanko la, k'a lakana a ka konomaya kono, a ka

denbatigiya kono, an' a ka faantanya kéléli la; ka kunfinya kéléli fara o kan. O hake ninnu lakanani ye wajibi ye jamana, ani jamanadenw kan.

Polikiko :

Géleya min b'o yoro la, o ye laadaw ka yoro ye; bawo an fe yan, muso man kan ni fanga ye, a te masaya soro. Nka bi, masaya banna, peresidanya de b'e yen. O b'e soro n'i ye setigi ye, ni jama ka dannaya b'i kan, n'i kalannen don. Mali kono, sariya ye ce ni muso damakéjeni joyoroni na politikisira b'e lajelen kan, nka géleya b'a la laadakunda ani diinékunda.

Jamajebaara :

Folo musow tun ta ye d'okilida, tegerefe ani d'orw ye cew nofe jamajebaaraw la. Bi dijé fan b'e fe, a mininen b'u fe u k'u sen don dugu jamajeko b'e lajelen na, u ni cew ka je ka dugu kunkanko b'e lajelen nénabo yiriwali nasira b'e lajelen kan. Walasa o ka sira soro a ka kan u ka wele k'u jukoromadon fanga, jekuluw ani tónw fe; n'u ma wele, n'u ma jukoromadon, a ka kan u ka wuli k'u jo, k'a wajibya u sen ka don du, dugu, ani jamana joli baara b'e lajelen na. M. Konta

Kanjabana bolocifura kura

Kanjabana ye bana ye, min ye mög 4000 faga san 2009 kònona na. Dijé kénéyako tónba «OMS» y'a sementiya, ko bolocifura kura soro bana in na.

Afiriki Sahara woroduguyanfan fe, k'a damine Senegali la fo Ecipi, kanjabana ye mög 80.000 miné; 4000 tora a ka bana na. Afiriki kono n'i ye kanjabana kemesarada, 90 ye menenziti A ye. Bolocifura kura in nesinnen b'o kubenni ma. OMS, Endujamana bolocifurako cakeda n'o ye «Serumu Ensitu» ye, ani PAF», olu ka jekabaala kera sababu ye ka kanjabana bolocifura kura soro.

A Néjinini musaka b'ora «BILL» ni «Melina Geyiti» fe. Kanjabana ka jugu jamana 3 minnu na n'o ye Burukina, Mali ani Nizeri ye, fura in b'e nesin olu ma. Walasa kemesarada la mög 80 fo 90 bolo ka se ka ci o jamana kelen-kelen kono.

Seden ka koro ni sefan ye

Kolini Firmani ye Dogotoro ye Sefidi Iniwérisite la. A n'a ka jininiklaw ye siga bo mög la. Seden ni sefan, mög tun t'a don min ka koro ni min ye. Nka Dogotoro Kolini Firmani y'a jira, ko fen min be ke sefan fara ye n'o be wele tubabukan na «poroteyini», ni dönnibaawb'a wele «ovoclididine 17», k'o be semuso fango kono.

Filaninkono ye garijegelako ye; nka a n'a faratiw don

Kônobarako faamuyabagaba do b'an ka jamana kono, dogotoro Jedi Kaba Jakite, nin y'o ka kuma ye. A b'e baara ke kénéyaso KABALA la, Bamako yan.

A y'a jira ko adamaden ka dönniya ma se filaninko nedönni ma ka se a dan na. Ko caman b'a kono minnu sidonnen te, u ka bon hakili ma an be don minna i ko bi.

Nka kôbosili ni jinini caman kera kônobarako kan. O sera k'a to, a faratilakow n'a banaw ka se ka don. O la fêrew'tigera, musokonoma b'e se k'a yere soro konuman cogo minna, k'a ni kisi a n'a den.

Dogotoro Jedi ka fo la, filaninkono suguya ka ca : a d'ow la, denfan kelen b'e ci fila ye ka ke filaninw ye. A b'e fo olu ma filanin yere yere walima jönjow : u b'e ke ce ni ce ye walima muso ni muso. A d'ow fana na, denfan b'e ke fila ye k'u kalanso nogon na denso kono. Danfara b'e don o filaninw ni nogon ce. U b'e ke ce ni muso ye.

Filaninwolo man ca muso denmisennin kunda. K'a ta san 30 ni k'o la ka yelen, filaninwolola ka ca olu de la. Dogotoro ba in y'a jira ko siyako b'e filaninwolo la, dumuniko

b'a la ; a b'e se ka soro ciyen ye fana musoyanfan. A b'e se ka soro fura kérénkérénneñ d'ow tali fe, sango minnu b'e ta ka wolobaliya kéléli kama.

An kono k'a don k'a fo ko filaninwolo fan o fan, filanin jönjow fara filanin danfaralenw kan, geleyabaw b'a la ka nesin muso ma an'a denw. N'a jiginna fo a denw ka sebekoro kôbsi bawo u ni banaw walima fînew b'e se ka wolo.

Kônobarako dogotorow bennna a kan ko filaninkono b'i ko bana bawo muso denso labennen don den kelen wololi de kama. N'o kera fila ye, saba, fo naani ani k'o, o b'e jate bana ye. Nka an ka laadaw la, bana herelama don, kunnawolo bana don, min koro ka ni kosebe.

Geleya minnu b'e se ka filaninwololaw soro, olu ka ca : jolidésébana, jénamini, jolicayabana, sukarodunbana fo ka taa se farali, adw. Musokélé geleya ninnu b'e se ka wolo saya la fana.

O la, n'a d'onna ko filaninkono be muso la, a ka kan ka taa dogotoro la tuma b'e, ka dogotorow ka laadilikanw lamen, k'u labato. Jamana yiriwalenw kono,

filaninkonotigi be taa dogotoroso la dogokun saba o saba sani kono ka kalo 5 soro. O kofé, dogokun fila o fila. O jamana ninnu kono, tuma d'ow la, kônobaraka geleya siran fe, u be filanin kelen faga, k'o labo, walasa t'a kelen ka wolo konuman, a ba fana ka kisi.

Geleya minnu b'e se ka filaninw fana soro, dogotoro Kaba Jakite da sera o fana ma: a b'e se ka ke olu wololi be geleya, bawo u caman b'e wolo kalo 7 ni 8 ce kasoro u ma mo kosebe. O mobaliya kunko ka ca fo k'a damateme. U b'e se ka wolo ni fînew ye, u farikolo la an'u hakili. A b'e se ka ke fana, u fila la, do b'e bâlo d'la. O la, kelen te joli b'e soro ani fîne samata.

O la, kabini ba d'ebé la, kelen b'e se ka sa ka to kelen jenama to. O mana ke, ba ni kénébagato b'e se se ka ko soro o la ni fêrew ma tige joona.

Ni Ala ye filaninkono ke muso min garijegé ye, wulikajo dabora. Muso, ce, dogotoro, somogow, b'e se ka kan k'a joyoro fa walasa numan ka bo numan na

Berema Dunbuya
Mahamadu Konta

Jateminew ye min jira kupudimoni ntolatanw kan

Jamanaw

Gun fila de togo ka bon kupudimoni la kosebe ka teme tow kan. Ameriki woroduguyanfan ani Eropu. A gun kelen-kelen bée ye kupudimoni laben.

Dijé sennantolatan tonba n'o ye FIFA ye, o ka jateminé na, jamana 7 minnu ka kupudimoni talen ka ca ni tow ta ye, n'o te Ameriki woroduguyanfan jamana ye, Eropu gun jamana y'o ye. Berezili ye san 1962 kupu ta, Itali ye san 2006 ta ta. San naani o san naani Ameriki gun ni Eropu gun be kupu mine nogon na. Kupudimoni labenna gun were jamanaw fe. A labenna Ameriki kejekayanfan fe san 1970, 1986, ani 1994. Azi gun kan a labenna yen san 2002. Afiriki gun kan Afirikidisidi y'a laben san 2010 in na.

Dijé bée be tulon dumanba min ke nogon fe ko sangaba b'o la kosebe o ye kupudimoni ntolatanw ye. Jamana min yera kupudimoni bée kene kan o ye Berezili ye. A y'a kupu ta ka caya fana ka teme jamana tow kan. Berezili kelen doron de ye kupudimoni ta sije 5. Hali kupudimoni minnu labenna gun werew kan a y'a ta olu la sije 2. N'o ye Eropu gun san 1958 ani Azi gun san 2002 ye. A koni ma deli k'a yere ka kupudimoni labennen si ta folo. U ka gun kan yen, n'o ye Ameriki woroduguyanfanye, a ni Uruguweye nogon soro san 1950; o y'a gosi k'o kupu ta.

Jamana fila doron fana delila ka kupudimoni ta sije 2 ka da nogon kan. Berezili san 1958 ni 1962. Itali san 1934 ni 1938. Itali ka ntolatanton na, kofejow nogonna ka dogo timinadiya la. Kupudimoni in na, bi 2 doron de sera ka don u la. Fanansi kofejow tun ka ni san 1998, Itali taw tun ka ni kokura san 2006.

Berezili ni Alimani fila bée ye kupudimoni ntola laban tan sije 7; nka Alimani ye demifinali 12 tan. San 1954 ntolatanw na, Alimani ye bi 25 don, ka kupu ta. Jamana si ma deli k'o nogonna ke folo. O kupudimoni kelen senfe, Hongiri ye bi 27 don. Jamana naani ye kupudimoni laben sije 2: Itali, Faransi, Mekisiki ani Alimani. U bée ye kupu ta ka teme fo n'a bora Mekisiki ye. Jamana duuru y'a laben ka laban k'a kupu ta. I'n'a fo Uruguwe san 1930, Itali san 1934, Alimanisan 1974, Arizantinisan 1978, ani Faransi san 1998. San 1950 be Berezili ni kupudimoni labennice; nka yamaruya dira a ma FIFA fe a ka san 2014 ta laben.

A Kupudimoni tan ni kelen ye nin ye, penalititanw donna finali la moono kofe. Odaminena san 1994; Berezili ye Itali gosi 3 ni 2 ka kupu ta. San 2006, Itali ye Faransi gosi 5 ni 3 ka kupu ta.

Kupudimoni 2010 nebila ntolatanw na, Esipani ye ntolatan 10 ke k'a bée sebaaya soro. Jamana si ma deli k'o ke folo. San 1970 kupudimoni nebila

ntolatanw na, Berezili ye ntolatan 6 ke k'olu sebaaya soro. San 1982 taw senfe, Alimani (RFA) ye ntolatan 8 ke k'u sebaaya soro. San 2010 taw la Peyiba fana ye ntolatan 8 ke k'u sebaaya soro.

San 2001 kupudimoni nebila ntolatanw na, jamana min ye bi camanba don, o kera Ositarali ye. A ye Ameriki gun Samowa gosi 31 ni 0. Arisi Tomusoni kelen ye bi 13 don o la. Kupudimoni ntolatan labanw fana kene kan, bi camanba donna Hongiri fe. A ye Saliwadori gosi 10 ni 1, san 1982 zuwenkalo tile 15. Ntolatankulu 3nanyere ka ntolatan foklo tun y'o ye. Lasizilo Kisi min bilala ntolatanna segennen do no na, o ye bi 3 don ka tugu nogon na sanga damadoninkono. A ka bi folo donna sanga 70nan; filanan donna sanga 73nan; ka sabanan don sanga 78nan na. O nogonna tun ma deli ka ke ntolatanna fe folo. San 1974 zuwenkalo tile 18 Yugosilawiye Zayirigosi 9 ni 0. Hongiri fana ye Koredisidi gosi 9 ni 0, san 1954 zuwenkalo tile 17.

Kupudimoni ja

Ntolatannaw

Ntolatanna nana sugandili kupudimoni laban ntolatan kene kan, o daminenai kabini san 1930 n'o ye kupudimoni yere sije folo san ye Uruguwe jamana na Amerikigunkan. Faransi ni Mekisiki y'o ntolatanw datige. Faransi ntolatanna Lusiyen Lorin kera o kupudimoni ntolatanna nanaye. Kupudimoni 1000nan fana donna Peyiba Oroberi Aransenbireni fe san 1978 zuwenkalo tile 11. A don na Peyiba ni Ekosi tun be nogon na.

Ntolatanna dow ye bi camanba don kupudimoni senfe: Berezili Oronalido ye bi 15 don; Alimani Zeridi Muleri ni Miroslowu kelen-kelen bée ye bi 14 don San 1958. Faransi Jasiti Fontenye bi 13 don; nka o ma bi were soro ka don o kofe bilen kupudimoni werew la. Berezili Pele ye bidonna nanaw 5nan ye ni bi 12 ye. San 1994 Irisijamana ye Kameruni gosi 6 ni 1. Mogo kelen y'o bi 5 don o la. O kupudimoni kelen senfe, Oroze Mila nogonna tun te ntolatannaw na koroya la. A si tun be san 42 ni kalo 1 ani tile 9 na. A kera ntolatanna cekorobaw la bidonna nanaye. Oroze Mila nogonna

nogokoroba ma deli ka kupudimoni ntolatan ke folo.

San 1962 kupudimoni na, denmisenni folo min ye kupudimoni ntolatanw ke, o tun be bo Irlandidinori; a togo ye Norimani Witesilawi. O si tun be san 17 ni kalo 1 ani tile 11 na. A don Irlandidinori ni Yugosilawi tun be nogon na.

Ntolatanna min ye sebaaya dia ka jamana ma ka teme ntolatanna tow kan, o ye Pele ye. Ale sababula, Berezili ye kupudimoni ta san 1958, san 1962, ani san 1970. A kera ntolatannaw na denmisenni folo ye ka kupudimoni lase a ka jamana ma. Itali jokolosila Dino Zofukera jokolosila mogokoroba ye, ka kupudimoni lase Itali ma. Antoniyo Karibazali ni Lotari Matawosi ye ntolatannaw ye, minnu ye kupudimoni ntolatan labanw ke sije 5. K'a ta san 1982 la ka se 1998 ma, Lotari Matawosi ye ntola 25 tan. Berezili Kafuye sije 3 ke kupudimoni kene kan k'a to kapitanya la. San 1994 u ye kupu ta; san 1998 u gosira finali la; san 2002 u ye kupu ta.

Luwi Monti ye finali 2 tan jamana 2 fe. San 1930, a y'o kupudimoni tan Arizantini fe; ugosira ola finali la. San 1934, a y'a tan Itali fe ka kupu ta. Alimani jamanadenw Farayiteri ni Otimari Waliteri ani Angleteri jamanadenw Bobi ni Jaki Seritoni, olu ye ntolatannaw ye, minnu ye kupu lase u ka jamanaw ma kasoro u ma yelema jamana werew la ntolatan na. Alimani ye kupudimoni ta san 1954; Angleteri y'a ta san 1966. Jayirizino kera ntolatanna ye, minna deesse ka bi keleñ don Berezili ka ntolatan si la; o daminenai kabini san 1970 Mekisiki jamana na.

Ntolatannaw min konna ka bi don teliya la, o kera Turuki jamanaden Hakan Sikiri ye. Kabini sanga 10nan temenen ni segoni 8 ye, ale bi don. Turuki ye Koredisidi gosi o la 3 ni 2, san 2002 kupudimoni na. San 1994 kupudimoni nebila ntolatanw na, bi telimanba donna Sen Marini ntolatanna Dawidi Galicerife. A kera ntolatannaw minnen sanga 8nan temenen ni segoni 3 ye. Sen Marini ni Angleteri tun be nogon na a don.

Kariton bilenman min dili teliyara n'a to bée ye folo, o dira Faransi jalatigebaa Zowell Kinyu fe, ntolatannaw minnen ni segoni 56 ye. A kera san 1986 kupudimoni senfe Mekisiki jamana na. Uruguwe ni Ekosi tun be nogon na. Kariton bilenman in jirala Zoze Batisita la o ka sennatanni jugu do fe.

Kabini kupudimoni ntolatanw to tora sanga 313 ye, Esipani jokolosila Kaziyasi ma son bi ka don a la. Nin y'asine folo ye jokolosila k'o waati nogonna soro Esipani ntolatanton kofe. Kaziyasi fora jokolosila minnu k'o n'o ye Inasiyo Ezagire ani Antoniyo Aramale ye, olu ma teme sanga 282 kan ni bi ma don u la. O yere kera

kabini san 1950 waati la. Esipani sera joyoro 4nan ma o la. Kupudimoni 2010 senfe Afirikidisidi, kabini wicemudefinali temena, bi kelen ma don Kaziyasi la bilen.

Degelekaramogow

Itali degelikaramogó Witoriyoz Pozo ye kupudimoni fila lase Itali ma. San 1934 ani 1938 taw. Berezili degelikaramogó Mariyo Zagalo ye kupu lase a ka jamana ma k'a to ntolatan na san 1958 ani 1962; ka laban ka kupu ta san 1970 ni 1994, a kelen degelikaramogó ye. Alimani Faranzi Bekeniboweri ye kupu lase a ka jamana ma san 1994 k'a to ntolatan na; ka laban k'a ta san 1990 a kelen degelikaramogó ye. Alimani degelikaramogó were n'o ye Helimuti Siyon ye, o ye ntolatan 25 nenabo k'a sigilen to ban kan, k'a damine san 1966 la ka se 1978 ma. Berezili Luwizi Felipu Sikolari ye sebaaya 12 da nogon kan k'a to degelikaramogoya la. Aye 7 ke k'a to Berezili ntolatannaw kunna; a to 5 a y'o ke Pöritgali taw kunna san 2006. A seginnen a ye kupudimoni ta ka di Berezili ma san 2002. Berezili Karibsi Aliberito Perera fana ye togo soro degelikaramogoya la kosebe. A ye Koweti lase san 1982 kupudimoni kene kan; ka Emira Arabi Uni lase san 1990 ta kene kan. San naani o kofe, a bilala Arabi Sawuditi ntolatannaw kunna. A koseginna Berezili san 2006 k'olu lase karidefinali ma; kasoro ka Afirikidisidi Bafana-Bafana ta san 2010 in kupudimoni la.

Degelekaramogó Bora Milutinovi ye kupudimoni 5 ke jamana 5 ntolatannaw kunna. A ye Mekisiki ke san 1986; ka Kotsarika ke san 1990; ka Etazuni ke san 1994; ka Nizeriya ke san 1998; ka Siniwajamana ke san 2002. Denmisén ka degelikaramogoya ke, o folota Arizantini Zuwan Zoze Turamutola la. O kera san 1930, k'a si to san 27 nikalo 8 ani tile 27 na. Degelekaramogó mogokoroba kera Itali Sezari Malidini ye san 2002. O si tun be san 70 ni kalo 4 ani tile 11 na. A tun b'a ka ntolatan nenabo k'a sigilen to ban kan.

«AMAP» kuntigi
Solomani Darabo

kanw kunnafonisébenw
baarada kuntigi
Nanze Samake

Kibaru

BP : 24 Telefon: 20-21-21-04

Kibaru Bugufiye Bosola

Bamako - Mali

Sébennijekulu

Mahamadu Konta,

Dokala Yusufu Jara

Labugunyoro : Kibaru gafedilan
baarada

Bolen hake 16 000

Ntolatanjaabiw

Ntolatan kun föw

Afirkidisidi - Mekisiki: 1 ni 1
 Uruguwe - Faransi: 0 ni 0
 Koredisidi - Geresi: 2 ni 0
 Arizantini - Nizeriya: 1 ni 0
 Angileteri - Etazuni: 1 ni 1
 Alizeri - Siloweni: 0 ni 1
 Seribi - Gana: 0 ni 1
 Alimanji - Ositarali: 4 ni 1
 Peyiba - Danimarike: 2 ni 0
 Zapon - Kameruni: 1 ni 0
 Itali - Paraguwe: 1 ni 1
 Nuweli Zelandi - Silowaki: 1 ni 1
 Kodiwari - Pöritigali: 0 ni 0
 Berezili - Koredinori: 2 ni 1
 Hondirasi - Sili: 0 ni 1
 Esipani - Suwisi: 0 ni 1
 Arizantini - Koredisidi: 4 ni 1
 Geresi - Nizeriya: 2 ni 1
 Faransi - Mekisiki: 0 ni 2
 Uruguwe - Afirkidisidi: 3 ni 0
 Alimanji - Seribi: 0 ni 1
 Siloweni - Etazuni: 2 ni 2
 Angileteri - Alizeri: 0 ni 0
 Gana - Ositarali: 1 ni 1
 Kameruni - Danimarike: 1 ni 2
 Peyiba - Zapon: 1 ni 0
 Itali - Nuweli Zelandi: 1 ni 1
 Silowaki - Paraguwe: 0 ni 2
 Pöritigali - Koredinori: 7 ni 0
 Berezili - Kodiwari: 3 ni 1
 Sili - Suwisi: 1 ni 0
 Esipani - Hondirasi: 2 ni 0
 Mekisiki - Uruguwe: 0 ni 1
 Faransi - Afirkidisidi: 1 ni 2
 Arizantini - Geresi: 2 ni 0
 Nizeriya - Koredisidi: 2 ni 2
 Etazuni - Alizeri: 1 ni 0
 Siloweni - Angileteri: 0 ni 1
 Gana - Alimanji: 0 ni 1
 Ositarali - Seribi: 2 ni 1
 Silowaki - Itali: 3 ni 2
 Paraguwe - Nuweli Zelandi: 0 ni 0
 Kameruni - Peyiba: 1 ni 2
 Zapon - Danimarike: 3 ni 1
 Pöritigali - Berezili: 0 ni 0
 Koredinori - Kodiwari: 0 ni 3
 Sili - Esipani: 1 ni 2
 Suwisi - Hondirasi: 0 ni 0
Wicemudefinali
 Uruguwe - Koredisidi: 2 ni 1
 Etazuni - Gana: 1 ni 2 mœnobo kofe
 Alimanji - Angileteri: 4 ni 1
 Arizantini - Mekisiki: 3 ni 1
 Peyiba - Silowaki: 2 ni 1
 Berezili - Sili: 3 ni 0
 Paraguwe - Zapon: 0 ni 0 ani 5 ni 3 penalititanw kofe
 Esipani - Pöritigali: 1 ni 0
Karidefinali
 Peyiba - Berezili: 2 ni 1
 Uruguwe - Gana: 1 ni 1 ani 4 ni 2 penalititanw kofe
 Alimanji - Arizantini: 4 ni 0
 Paraguwe - Esipani: 0 ni 1
Demifinali
 Peyiba - Uruguwe: 3 ni 2
 Alimanji - Esipani: 0 ni 1
Joyoro sabanan ninini
 Uruguwe - Alimanji: 1 ni 3
Ntolatan laban
 Peyiba - Esipani: 0 ni 1 mœnobo kofe

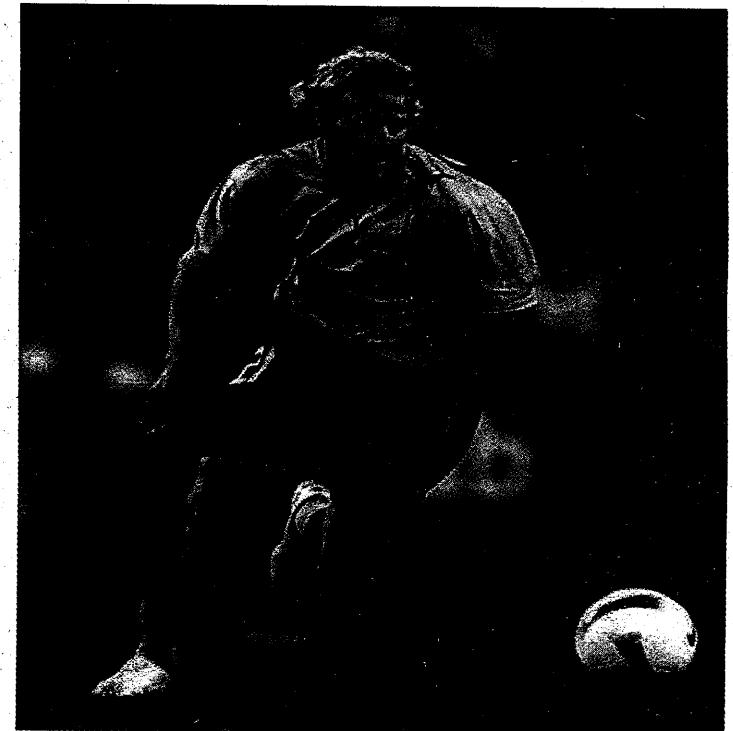
Jego Förlandi kera kupudimoni ntolatanna nana ye

Uruguwe ntolatantön fanga ye Jego Förlandi ye bi. Kupudimoni senfe Afirkidisidi, ntolatan nemogow y'a jira k'a ye ntolatanna bœ dan. Wesileyi Sinejideri kera joyoro filanan ye; ka Dawidi Wila ke joyoro sabanan ye.

Jego Förlandi be ntolat tan Esipani Atletiko Madiridi fe Eropu gun kan. Ladiyalifenba dira a ma FIFA fe, mögö tun ma sigi ni min bonya hake ye. K'a ta san 1980 na ka se ninan ma, ntolatanna fila dörön de ladiyara nin cogo la. A folo kera Saliwatore Silasi ye; Ale ta kera san 1980. San 2010 kera Jego Förlandi ye. U mögö fila si koni ma se kupudimoni ntolatan laban ma n'u ka jamanaw ye föw. Jego Förlandi de y'a ka mögö lase joyoro 4nan ma ninan. A san 40 tun ye nin ye Uruguwe tun ma deli ka se yen. «Toto» n'o ye Jego Förlandi ko ye, a ye baaraba min ke kupudimoni senfe Itali, o ma ke kolokolo ye. Nka a ye dawula min soro Afirkidisidi ta senfe, o de sebekoro bonyara.

Jego Förlandi taara Esipani walasa a balimamuso lujurato min bœ yen, a ka se k'a mako don o la. A ye san 2008/2009 ntolatanw ke yen ka bi 32 don ntolatan 33 kono Atletiko Madiridi fe. O waati la

Jego Förlandi de file nefe

Fernando Torres tun ye nögön te ye o ntolatantön in na. Jego Förlandi y' o tögö tunun n'a ka sanga ye. Kabini o kera, Ereyali ni Bariseloni wulila k'u jo a nöfe, ko fo u k'a san. U kelenna bœ tun labeninen don ka sefawari miliwari 26 ani miliyon 200 fölen don Jego Förlandi la. A yerehami do tun y'o sabatili ye; nka o ma se ka ke tuguni. A galabu koni karilen temena ni ntolatan ye Atletiko Madiridi fe; fo a y' a galabu

soro Eropu ligi ntolatan laban don. Sabula Jego Förlandi kelen y'u ka bi 2 bœ don. U ye Fulinamu jamana gosi 2 ni 1 ka kupu ta.

Kupudimoni in senfe Afirkidisidi, Jego Förlandi ye bi 5 don, O de y'a fana ke bidonna nana ye ka fara ntolataanna were kan. A kera sababu ye ka Uruguwe lase joyoro 4nan ma. Jego Förlandi tun famana nin nögönnna ntolatanba ma kabini san 1970 ta tun böra a la.

Ereyali ni Sesika (CSK) ye ninan Kupudimali tanbagaw ye

Ninan kupudimali be tan jamana ka san 50nan nénajew hukumu kono. Ntolatanton fila minnu sera finali la, olu ye Ereyali ani Salifu Keyita ka ntolatan kalanso cebalenw ye; n'o ye Sesika ntolatannaw ye. Ereyali ye Salifu Keyita ka ntolatanton koro ye, ani Fantamadi Keyita; Sesika fana y'o Salifu Keyita kelen in ka kalandenw ye. Ereyali sigira sen kan san 1960 setanburukalo tile 17. Ninan ye Sesika san 17nan ye. Sanni u ka se finali la, Sesika ye Joliba gosi 2 ni 0. Ereyali fana ye Sitadi gosi o 2 ni 0 kelen in na. U fila la joni bëna kupudimali ta ninan? Nininkali gelën; bawo nin'y'a san 13 ye, Ereyali be k'a gen, a te k'a soro. A ye kinni ke, ka tanni ke, ka dese co.

Ninan ale ni dalen b'a kan; bawo a n'a ka kan. A ye Sitadi maliyen min gosi, bœ b'a don Mali kono k'o ye tönbä ye. Sesika fana ye Joliba min bœ, o b'a jira k'a ni kupudimali tali ka kan. Ale ma deli ka kupu in soro föl; a t'a fe cogo si la, min sijne föl in ka taa k'a dan.

Al ninan kupudimali tona tulutige ka da a nafa an'a koro kan.

Mahamadu Konta

Kupudimoni tabaaw

Uruguwe san 1930: Uruguwe - Arizantini : 4 ni 2
 Itali san 1934: Itali - Cegosilowaki : 2 ni 1 mœnobo kofe
 Faransi san 1938: Itali - Hongiri : 4 ni 2
 Berezili san 1950: Uruguwe - Berezili : 2 ni 1
 Suwisi san 1954: RFA - Hongiri : 3 ni 2
 Suyedi san 1958: Berezili - Suyedi : 5 ni 2
 Sili san 1962: Berezili - Cegosilowak i: 3 ni 1
 Angileteri san 1966: Angileteri - RFA : 4 ni 2 mœnobo kofe
 Mekisiki san 1970: Berezili - Ital i: 4 ni 1
 RFA san 1974: RFA - Peyiba : 2 ni 1
 Arizantini san 1978: Arizantini - Peyiba : 3 ni 1 mœnobo kofe
 Esipani san 1982: Itali - RFA : 3 ni 1
 Mekisiki san 1986: Arizantini - RFA : 3 ni 2
 Itali san 1990: Alimanji - Arizantini : 1 ni 0
 Etazini san 1994: Berezili - Itali : 0 ni 0 ani 3 ni 2 penalititanw kofe
 Faransi san 1998: Faransi - Berezili : 3 ni 0
 Koredisidi/Zapon san 2002: Berezili - Alimanji : 2 ni 0
 Alimanji san 2006: Itali - Faransi : 1 ni 1 ani 5 ni 3 penalititanw kofe
 Afirkidisidi san 2010 : Esipani - Peyiba : 1 ni 0 mœnobo kofe

FIFA ka ladiyallwariw

Esipani min ye kupu ta, sefawari miliyari 15 ani miliyon 500 bœ di ale ma. Peyiba sefawari miliyari 12 ani miliyon 400 bœ di o ma. Jamana minnu sera demifinali ma, miliyari 10 ani miliyon 300 bœ di olu kelen-kelen ma. Minnu sera karidefinali ma, miliyari 9 ani miliyon 300 bœ di olu kelen-kelen ma. Minnu sera wicemudefinali ma, miliyari 4 ani miliyon 600 bœ di olu kelen-kelen ma. Minnu danna kuluntolatanw na, miliyari 4 ani miliyon 100 bœ di olu kelen-kelen ma.